

at lave Lamper i Halvtredsindstyvetusindvis, som man ikke ved, om Folk overhovedet vil købe. Det er mod denne Del af de Organisationers Virksomhed, for hvilke Indenrigsministeren er Chef, at jeg har tilladt mig at advare.

Den højtærede Indenrigsminister har i denne Sammenhæng sagt til mig under sin store Tale, at min Interesse i hele dette Forhold var en Interesse for Statssamfundet, og den var større end min Interesse for Folkесamfundet. Det, synes jeg, var en overmaade interessant og lærerig Udtalelse, kun forekommer det mig, at den viser en Tankegang, som egentlig ikke er helt afklaret, thi naar der er Tale om Forholdet til Udlandet, naar der er Tale om vore Interesser for Forsyning, for Indførelse fra Udlandet, saa maa Interesserne for Statssamfundet omfatte hele Samfundets Interesser, nogen Forskel der er det ikke muligt at øjne. Saa længe vi overhovedet skal arbejde sammen i Fællesskab for det fælles Vel, for Statens Vel, er der ingen Uenighed til Stede. Man kunde altsaa netop sige, at saa længe Sagerne forhandles med de Myndigheder, med de Ministerier, som har med udenrigske Forhold at gøre, er der ingen Uenighed til Stede, denne Uenighed optræder først, naar man kommer i Forbindelse med Indenrigsministeriet; men hvori ligger dette, at der kan optræde en saadan Uenighed? Ja, jeg maa minde om noget, som er sket nogle Aar før Krigen paa det Tidspunkt, da en Del af Indenrigsministeriets Sager blev overført til et andet Ministerium. Paa det Tidspunkt, om jeg maa bruge det Udtryk, stødte Indenrigsministeriet Industriens Sager fra sig. Fra Industriens Side gjorde vi Indvendinger derimod, og de Indvendinger, vi gjorde, var, at naar Industriens Sager fremtidig i nogle Tilfælde skulde behandles i Handelsministeriet, men i andre Tilfælde, naar de ansaas for at være sociale, i Indenrigsministeriet, lavede man en kunstig Kløft, som ikke var skikket til at fremme Enigheden og Forstaaelsen. Vi advarede derfor mod den Deling af Sagerne, og vi gjorde det ud fra en Opfattelse, som i Grunden har vist sig at være rigtig, thi det er, som om den hele Bevægelse i Indenrigsministeriet egentlig gaar lidt paa tværs af den historiske, det er, som om Indenrigsministeriet er i Færd med at sprænge Administrationens Rammer. Det er jo et meget betydeligt Antal Millioner, der nu passerer gennem Indenrigsministeriet, og som Indenrigsministeriet vel er ene om at forvalte, Millioner, paa hvilke der undertiden er Tab og undertiden Fortjeneste,

og som vist burde opstilles som et selvstændigt Budget. Men dernæst kan man ikke være blind for, at Indenrigsministeriet synes at have overtaget hele Landbrugsministeriets Rolle; det har i hvert Fald, hver Gang der var Tale om Landbrugs-sager her eller andetsteds, været umuligt for mig at opdage Landbrugsministeren, han synes ikke at være der, hvor Landbrugs Interesser eller Sager forhandles, derimod møder vi altid Indenrigsministeren, som med stor Energi og Dygtighed tager sig af disse Spørgsmaal.

Det er altsaa i Virkeligheden, om jeg saa maa sige, en Sprængning af Administrationens Rammer, der er foregaaet, og hvorledes kan dette nu komme frem? Hænger det ikke sammen med, at de sociale Kampe, som varetager Klasseinteresserne, gaar paa tværs af Interesserne for den hele Stat? I mine Øjne burde man ved Folkесamfundet ikke forstaa en Del af Nationen, men den hele; det er kun, hvis man forstaaer en Del af den, at man kan opstille Folkесamfundet som Modsætning til Statssamfundet eller Interessen for Folkесamfundet som Modsætning til Interessen for Statssamfundet. Det vil egentlig ogsaa sige, at medens en Regering under disse Forhold bør være en Statsregering, den hele Nations Regering, saa synes den højtærede Indenrigsminister at have en Følelse af, at det ikke er hele Statens Interesser, han skal varetage, det er Folkесamfundets, hvilket vist nærmere beset vil sige: den Del af Folkесamfundet, som hører til de Partier, han særlig har med at gøre. Det er Faren ved at have et socialt Ministerium, det er Faren, som skjuler sig i Indenrigsministeriet, det er den Fare, som jeg og mange andre har advaret den højtærede Indenrigsminister imod, det er at sætte et Partistyre i Stedet for et Statsstyre. Nu er jeg af den Opfattelse, at den højtærede Indenrigsministers Virksomhed i mange Henseender har udviklet sig i den rigtige Retning. Jeg erkender, at der har været megen Forstaaelse hos Indenrigsministeren af, at man burde støtte sig til Erhvervene, at man burde give Landbrug, Handel, Industri, Fiskeri o. s. v. Adgang til at styre med i deres egne Sager, men det er en Udvikling, som ikke er afsluttet, jeg haaber, den vil kunne føres igennem til det rette Maal. Jeg er enig med et æret Medlem, der talte paa Venstres Vegne, jeg tror, der var det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen), som udtalte, at det, vi burde have, var ikke et Partiministerium, men et Samlingsministerium, det vilde være det rette Udtryk